

Correctievoorschrift VWO

2008

tijdvak 1

Grieks

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Inzenden scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de *Regeling beoordeling centraal examen* vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.

- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
  - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, hoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
  - 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.

- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

NB Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 76 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- 1 De onder '2 Algemene regels' geformuleerde bepalingen met betrekking tot een vraag zijn mutatis mutandis ook van toepassing op een kolon.
- 2 Bij de beoordeling van een essayvraag geldt dat, indien het maximum aantal woorden is overschreden, hiervoor geen punt(en) in mindering wordt/worden gebracht.
- 3 Bij de beoordeling van de vertaling moet de score 0 worden toegekend indien in een kolon een zeer ernstige fout is gemaakt; deze score kan niet worden gecompenseerd door de juiste weergave van de rest van het kolon.
- 4 Indien bij de vertaling een aantekening is genegeerd en indien dit heeft geleid tot een onjuiste weergave van het desbetreffende tekstelement, één scorepunt / meerdere scorepunten in mindering brengen, afhankelijk van de zwaarte van de fout en het maximum van het desbetreffende kolon.
- 5 Indien bij de vertaling van een kolon een Grieks woord niet is vertaald en dit woord niet van essentieel belang is voor de betekenis van dit kolon, één scorepunt in mindering brengen, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Bij de beoordeling van een citaatvraag moet de score 0 worden toegekend indien het citaat langer of korter is dan aangegeven, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.

4.1 Beoordelingsmodel voor de vragen

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

Tekst 1

1	maximumscore 2 • de (eigenlijke) verdediging van Socrates • de tegeneis van Socrates Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
2	maximumscore 1 Zij hebben tegen zijn veroordeling gestemd. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
3	maximumscore 1 orakeluitspraken/orakels	
4	maximumscore 1 ἔσχατα (regel 9)	
5	maximumscore 2 • Normaal greep zijn δαιμόνιον / innerlijke stem in (zelfs bij kleine/onbelangrijke aangelegenheden) / hield zijn δαιμόνιον hem tegen, wanneer hij iets verkeerd dreigde te doen • Het δαιμόνιον greep nu niet in op de dag van het proces Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
6	maximumscore 1 De dood is iets goeds / De onjuiste mening over het feit dat de dood iets slechts is. Of woorden van overeenkomstige strekking.	
7	maximumscore 2 • Socrates werd ervan beschuldigd (de oude goden niet te vereren, maar) nieuwe goden te introduceren • Het σημεῖον zou als een nieuwe god kunnen worden opgevat Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
8	B	

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

9 maximumscore 2

Een droomloze slaap / toestand zonder enige gewaarwording.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking

Wanneer alleen als antwoord is gegeven '(diepe) slaap', één scorepunt toekennen.

10 maximumscore 1

Zij waren eveneens de dupe van een (in hun ogen) onrechtvaardig oordeel.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

11 maximumscore 2

- litotes / dubbele ontkenning 1
- οὐκ ἀηδὲς (regel 35) 1

Opmerking

Niet fout rekenen: οὐκ ἂν ἀηδὲς εἴη (regel 35)

12 maximumscore 2

Twee van de volgende drie antwoorden:

- Socrates zegt dat hij dikwijls wil sterven (als dat waar is)
- Socrates merkt op dat de doodstraf niet meer mogelijk is in de onderwereld / dat hij dan niet meer terechtgesteld kan worden voor zijn manier van vragen stellen
- Socrates merkt op dat schimmen onsterfelijk zijn

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Tekst 2

---

13 maximumscore 1

In Tekst 1 staat niet dat het teken van Apollo afkomstig is.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

14 maximumscore 1

In Tekst 1 zegt hij wél dat de dood een soort slaap zou kunnen zijn.
Of woorden van overeenkomstige strekking.

15 maximumscore 1

(In de Apologie heeft Socrates gezegd) dat veel mensen menen wijs te zijn (maar dat in werkelijkheid niet zijn).
Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Algemeen

---

16 maximumscore 2

(De tegeneis die Socrates stelt:) Socrates zegt dat hij eigenlijk een weldoener is van de stad / dat hij in plaats van straf het voorrecht verdient op staatskosten dagelijks de maaltijd te mogen gebruiken (omdat hij een weldoener van de stad is).

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking 1

Niet fout rekenen wanneer een voorbeeld is genoemd van zijn optreden tegenover de mensen die hij onderzoekt/ondervraagt / van zijn optreden tegenover de juryleden die hem veroordeeld hebben.

Opmerking 2

Wanneer alleen als antwoord is gegeven 'de tegeneis', één scorepunt toekennen.

Tekst 3

---

17 maximumscore 2

- De persoonsvorm in de hoofdzin ἠσθάνοντο/ἔλεγεν is in de vertaling persoonsvorm in de bijzin geworden 1
- Het participium φροντίζων is in de vertaling als persoonsvorm in de hoofdzin weergegeven 1

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Opmerking 1

Niet fout rekenen, wanneer als een van de twee antwoorden is gegeven: de indirecte rede in het Grieks (ὅτι t/m ἔστηκε) is in de vertaling met een directe rede weergegeven.

Opmerking 2

Niet fout rekenen, wanneer als een van de twee antwoorden is gegeven: de Griekse zin is in de vertaling gesplitst in meerdere zinnen.

18 maximumscore 1

De zin verklaart waarom de soldaten hun matrassen naar buiten hadden gebracht / waarom ze buiten waren gaan liggen.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

19 maximumscore 1

Dat Socrates daar héél lang stond (van de ochtend t/m de ochtend van de volgende dag) / dat Socrates een groot uithoudingsvermogen had.

Of woorden van overeenkomstige strekking.

Vraag	Antwoord	Scores
20	maximumscore 1 Socrates bidt (tot de zon). Of woorden van overeenkomstige strekking.	
21	maximumscore 1 ἐσκεδασμένων (ἤδη τῶν ἀνθρώπων) (regel 16-17)	
22	maximumscore 2 <ul style="list-style-type: none"> • Aristophanes wilde Socrates belachelijk maken • terwijl Alcibiades wil illustreren hoe dapper/zelfverzekerd Socrates was Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1
23	maximumscore 1 Het betreft een uitspraak die bedoeld is als algemene waarheid (en die niet alleen verwijst naar de specifieke situatie van dat moment). Of woorden van overeenkomstige strekking.	
	<i>Opmerking</i> <i>Fout rekenen: praesens historicum</i>	
24	C	
25	maximumscore 1 Alcibiades was mede verantwoordelijk voor de nederlaag van Athene in de Peloponnesische Oorlog. (Hij zou daarom op weinig sympathie van de jury hebben kunnen rekenen / Aan zijn getuigenverklaring zou de jury daarom weinig waarde gehecht hebben). Of woorden van overeenkomstige strekking.	

Tekst 4 en Tekst 3

26	maximumscore 1 ἐμοὶ (καὶ) τᾶριστεῖα ἔδοσαν (οἱ στρατηγοί) (regel 9)	
27	maximumscore 3 <ul style="list-style-type: none"> • a. Niemand anders probeerde Alcibiades te redden behalve Socrates • Hij redde zowel Alcibiades zelf als zijn wapenrusting • b. De Crescenzo zegt dat Socrates Alcibiades op zijn rug droeg / dat ze dwars door een horde vijanden vluchten Of woorden van overeenkomstige strekking.	1 1 1

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

4.2 Beoordelingsmodel voor de vertaling

Kolon 28		
28	maximumscore 2	
	Ἄρτι ἦκεις ἢ πάλαι; Ἐπεικῶς πάλαι. Ben jij zojuist gekomen / Kwam/Kom jij zojuist of lang geleden? Behoorlijk lang geleden.	
	Niet fout rekenen: ἢ πάλαι of ben je er al lang? ἦκεις niet vertaald als 2e pers. ev. van ἦκω	0
	ἢ elke andere vertaling behalve 'of' of een synoniem daarvan	0
	πάλαι niet vertaald als bijwoord	0
Kolon 29		
29	maximumscore 2	
	Εἶτα πῶς οὐκ εὐθὺς ἐπήγειράς με, Waarom heb je mij dan niet meteen gewekt / wekte jij mij dan niet meteen,	
	εὐθὺς rechtstreeks	1
	εὐθὺς (op)recht/openhartig/openlijk	0
	ἐπήγειράς niet vertaald als 2e pers. ev. aor. van ἐπεγείρω	0
	ἐπεγείρω opwekken	1
	ἐπεγείρω aanmoedigen	0
Kolon 30		
30	maximumscore 1	
	ἀλλὰ σιγῇ παρακάθῃσαι; maar zit je er zwijgend bij?	
	ἀλλὰ vertaald als vorm van ἄλλος	0
	σιγῇ vertaald als persoonsvorm	0
	παρακάθῃσαι niet vertaald als 2e pers. ev. praesens	0
Kolon 31		
31	maximumscore 1	
	Οὐ μὰ τὸν Δία, ὦ Σώκρατες; Dat heb ik met opzet niet gedaan bij Zeus, (o) Socrates;	
	μὰ τὸν Δία niet vertaald als uitroep	0
	Δία niet vertaald met Zeus	0
	ὦ Σώκρατες niet vertaald als vocativus	0

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 32	
32	maximumscore 2 οὐδ' ἂν αὐτὸς ἤθελον (kolon 33) εἶναι. ik zou zelf willen dat ik niet was / niet willen zijn.	
	ἂν niet uitgedrukt	0
	αὐτὸς vertaald met persoonlijk voornaamwoord (bijv. hij)	0
	οὐδ' ἤθελον ik weigerde	0
	ἤθελον niet vertaald als 1e pers. ev. imperfectum van ἐθέλω	0
	ἐθέλω weigeren/zullen/plegen / in staat zijn	0
	εἶναι niet vertaald als inf. van εἶμι (zijn)	0
	Kolon 33	
33	maximumscore 1 ἐν τοσαύτῃ τε ἀγρυπνία καὶ λύπῃ (έν) in zo'n (grote) slapeloosheid en verdriet	
	τοσαύτη niet bijvoeglijk verbonden met ἀγρυπνία καὶ λύπη	0
	λύπη niet vertaald als zelfst. nw. afhankelijk van ἐν	0
	Kolon 34	
34	maximumscore 2 Ἄλλὰ καὶ σοῦ πάλαι θαυμάζω Maar ook bewonder ik jou / verwonder ik me over jou al lang	
	καὶ σοῦ ook jou	1
	ἄλλὰ καὶ σοῦ andere (dingen) en jou	0
	πάλαι niet vertaald als bijwoord	0
	πάλαι lang geleden	1
	θαυμάζω ik bewonderde	1
	θαυμάζω zich afvragen	0

Vraag	Antwoord	Scores
	Kolon 35	
35	maximumscore 2 αἰσθανόμενος ὡς ἡδέως καθεύδεις· wanneer/omdat ik merk hoe/dat jij lekker/aangenaam / met genoeg en ligt te slapen / slaapt;	
	αἰσθανόμενος participium nevenschikkend vertaald	0
	αἰσθανόμενος niet verbonden met het onderwerp van θαυμάζω	0
	αἰσθανόμενος voortijdig vertaald	1
	αἰσθανόμενος concessief vertaald	0
	ὡς ἡδέως καθεύδεις niet vertaald als bijzin die afhankelijk is van αἰσθανόμενος	0
	ὡς elke andere vertaling behalve 'dat/hoe' of een synoniem daarvan	0
	ἡδέως graag	1
	καθεύδεις vertaald als verleden tijd	1
	Indien ook θαυμάζω (kolon 34) als verleden tijd is vertaald, hier niet meer aanrekenen.	
	Kolon 36	
36	maximumscore 1 καὶ ἐπίτηδές σε οὐκ ἤγειρον, en met opzet wekte ik je niet,	
	Niet fout rekenen: ἤγειρον ik heb gewekt	
	καὶ ook	0
	ἐπίτηδές οὐκ niet met opzet	0
	ἤγειρον niet vertaald als 1e pers. ev.	0
	ἤγειρον vertaald als praesens	0
	ἤγειρον niet vertaald als werkwoordsvorm van ἐγείρω	0
	Indien ook in kolon 29 ἐπήγειράς niet vertaald is als vorm van ἐπεγείρω, hier niet meer aanrekenen	
	ἐγείρω aanmoedigen/opwekken	0
	Indien ook in kolon 29 ἐπεγείρω is vertaald als aanmoedigen/opwekken, hier niet meer aanrekenen	
	Kolon 37	
37	maximumscore 2 ἵνα ὡς ἡδιστα διάγης. opdat je / om ervoor te zorgen dat je zo aangenaam mogelijk je tijd zou/zult doorbrengen / doorbrengt/doorbracht.	
	om zo aangenaam mogelijk te leven	0
	ἵνα waar	0
	ὡς ἡδιστα zo graag mogelijk	1
	διάγης vertaald met onjuist onderwerp	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 38		
38	maximumscore 2 Καὶ πολλάκις μὲν δὴ σε (kolon 39) ἠὺδαιμόνισα τοῦ τρόπου, En/ook heb ik (weliswaar) (natuurlijk/dus) je dikwijls als gelukkig beschouwd/genoemd wegens/om je manier van doen / karakter,	
	σε τοῦ τρόπου jouw karakter	1
	ἠὺδαιμόνισα vertaald als praesens	1
	ἠὺδαιμόνισα vertaald als futurum	0
	ἠὺδαιμόνισα niet vertaald als 1e pers. ev.	0
	τοῦ τρόπου genitivus niet vertaald als afhankelijk van ἠὺδαιμόνισα	0
Kolon 39		
39	maximumscore 2 καὶ πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ ook vroeger/eerder in je/het hele leven	
	καὶ en	1
	πρότερον niet vertaald als bijwoord	0
	πρότερον ἐν παντὶ τῷ βίῳ voor in het hele leven	0
	ἐν παντὶ τῷ βίῳ in ieder leven	0
Kolon 40		
40	maximumscore 2 πολὺν δὲ μάλιστα ἐν τῇ νῦν παρεστῶσῃ συμφορᾷ, maar/en verreweg 't meest bij/in de ramp/gebeurtenis die zich nu voordoet / nabij is / (je) te wachten staat / overkomen is,	
	πολὺν μάλιστα veel meer / vooral veel / zeer zeker	1
	μάλιστα meestal/ongeveer	0
	νῦν niet verbonden met παρεστῶσῃ	1
	παρεστῶσῃ niet vertaald als participium bij συμφορᾷ	0
	παρεστῶσῃ participium predicatief vertaald	1
	ἢ συμφορᾷ geluk	0
Kolon 41		
41	maximumscore 2 ὡς ῥαδίως αὐτήν καὶ πράως φέρεις. hoe gemakkelijk en kalm jij die (ver)draagt / zo gemakkelijk en kalm als jij die (ver)draagt / (om)dat jij die gemakkelijk en kalm (ver)draagt.	
	Niet fout rekenen: zo gemakkelijk en kalm (ver)draag jij die	
	ὡς opdat / zo ... mogelijk	0
	αὐτήν zelf	0
	φέρω brengen/halen/wegdragen/veroorzaken/leiden	0

Vraag	Antwoord	Scores
Kolon 42		
42	maximumscore 2 Καὶ γὰρ ἄν, ὦ Κρίτων, πλημμελὲς εἶη ἀγανακτεῖν Want, (o) Crito, het zou verkeerd (kunnen) zijn / zal wel / kan verkeerd zijn dat ik boos word	
	Niet fout rekenen: ἀγανακτεῖν boos te worden	
	Niet fout rekenen: καὶ γὰρ want ook / en immers	
	ὦ Κρίτων niet vertaald als vocativus	0
	πλημμελὲς niet vertaald als naamwoordelijk deel van het gezegde	0
	εἶη vertaald met onjuist onderwerp	0
	εἶη potentialis niet uitgedrukt	0
Kolon 43		
43	maximumscore 1 τηλικούτον ὄντα, zo oud (zijnde) / terwijl/wanneer/hoewel/omdat ik zo oud / van zo'n leeftijd ben,	
	τηλικούτος zo jong / zo groot	0
	ὄντα vertaald met onjuist onderwerp	0
Kolon 44		
44	maximumscore 2 εἰ δεῖ ἤδη τελευτᾶν. als het nodig is eindelijk/nu/aanstonds/dadelijk te sterven / mijn leven te beëindigen / als ik eindelijk moet sterven.	
	εἰ niet vertaald als voegwoord	0
	δεῖ elke andere vertaling behalve 'het is nodig' of een synoniem daarvan	0
	ἤδη voortaan	0
	τελευτᾶν niet vertaald als infinitivus	0
	τελευτάω eindigen	1
	τελευτάω voltooiën/vervullen/ophouden	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 45

45 maximumscore 2

Καὶ ἄλλοι, ὧ̅ Σώκρατες, τηλικούτοι ἐν τοιαύταις συμφοραῖς ἀλίσκονται,
 Ook anderen die zo oud zijn / van zo'n leeftijd, (o) Socrates, komen terecht
 in zulke rampen/gebeurtenissen,

Niet fout rekenen: συμφοραῖς vertaald als enkelvoud (ramp/gebeurtenis)

και en	1
ἄλλοι alle	0
ἄλλοι de andere(n)	0
ὧ̅ Σώκρατες niet vertaald als vocativus	0
τηλικούτος zo jong / zo groot	0
ἐν τοιαύταις συμφοραῖς niet afhankelijk vertaald van ἀλίσκονται	0
ἢ συμφορά geluk	0
ἀλίσκονται vertaald als verleden/voltooide tijd	1

Kolon 46

46 maximumscore 2

ἀλλ' οὐδὲν αὐτοῦς ἐπιλύεται ἢ ἡλικία
 maar d(i)e/hun leeftijd belet hen helemaal niet

ἀλλ' vertaald als vorm van ἄλλος	0
οὐδὲν niet(s)	1
αὐτοῦς zelf	0
αὐτοῦς hen zelf	1
ἐπιλύεται vertaald als verleden/voltooide tijd	1
Indien ook ἀλίσκονται (kolon 45) als verleden/voltooide tijd is vertaald, hier niet meer aanrekenen	
ἐπιλύεται vertaald met onjuist onderwerp / lijdend voorwerp	0
ἡλικία bloei van het leven / leeftijdgenoten	0

Kolon 47

47 maximumscore 2

τὸ μὴ οὐχὶ ἀγανακτεῖν τῇ παρούσῃ τύχῃ.
 om boos te worden op/over/door het aanwezige ongeluk/lot.

μὴ οὐχὶ (een van) beide met 'niet' vertaald	0
παρούσῃ participium predicatief vertaald	1
πάρειμι voorbijgaan	0
ἢ τύχῃ beschikking/toeval	1
ἢ τύχῃ kans/geluk/succes	0

Vraag	Antwoord	Scores
-------	----------	--------

Kolon 48

48 maximumscore 1

Ἔστι ταῦτα.

Dat is waar/zo.

ταῦτα hetzelfde / dezelfde dingen

0

Kolon 49

49 maximumscore 2

Ἀλλὰ τί δὴ οὕτω πρὸ ἀφίξαι;

Maar waarom ben je (eigenlijk) zo vroeg gekomen?

ἀλλὰ vertaald als vorm van ἄλλος

0

τί wat?

1

τί iets

0

δὴ inderdaad/natuurlijk

1

ἀφίξαι kom je

1

ἀφίξαι niet vertaald als 2e pers. ev.

0

ἀφικνέομαι terechtkomen

0

5 Inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 4 juni naar Cito.

6 Bronvermeldingen

---

tekst 1	Plato, Apologie 39e1-41c7 minus ἐγὼ t/m νόκτας
tekst 2	Uit: Charivarius, Het einde van Sokrates
tekst 3	Plato, Symposium 220c3-221c1
tekst 4	Uit: L. De Crescenzo, Geschiedenis van de Griekse filosofie
tekst 5	Plato, Crito 43a9-c4
vraag 16	Uit: Xenophon, Apologie: Socrates' verdediging (vertaling M. Op de Coul)